

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Wstęp	15
Rozdział pierwszy	
Pojęcie i istota samorządu terytorialnego	17
1. Wprowadzenie	17
2. Podmiot samorządu	19
3. Przedmiot samorządu	22
4. Zadania samorządu	25
5. Nadzór nad samorządem	26
6. Samorząd a autonomia	28
Rozdział drugi	
Kształt oraz funkcjonowanie polskiej administracji terenowej w latach 1918–1939	31
1. Organy administracji rządowej o kompetencjach ogólnych	31
2. Pojęcie i istota samorządu terytorialnego	37
3. Samorząd terytorialny w Polsce lat 1918–1939	41
Rozdział trzeci	
Samorząd terytorialny w polskich konstytucjach	47
1. Okres 1918–1939	47
2. Okres 1944–1950	50
3. Okres 1990–1997	52
A. Podmiot samorządu	54
B. Przedmiot samorządu	55
C. Zadania samorządu terytorialnego	58
D. Nadzór nad samorządem terytorialnym	60
Rozdział czwarty	
Struktura organizacyjna gminy	62
1. Koncepcja gminy samorządowej	62
2. Formy demokracji bezpośredniej	66
A. Konsultacje	66
B. Referendum gminne	67

3. Organy gminy	71
A. Rada gminy	71
Status prawny radnego	72
Organizacja wewnętrzna rady gminy	76
Sesje rady	77
Komisje	78
Odwołanie rady gminy przed upływem kadencji	79
B. Wójt (burmistrz, prezydent miasta)	80
Odwołanie wójta przed upływem kadencji	82
Odwołanie wójta przed upływem kadencji z powodu nieudzielenia absolutorium	82
Odwołanie wójta przed upływem kadencji z innej przyczyny niż nieudzielenie absolutorium	84
Inne przyczyny wygaśnięcia mandatu wójta	85
Skarbnik gminy	91
Urząd gminy	91
Inne jednostki organizacyjne	93
4. Jednostki pomocnicze gmin	93
A. Sołectwo	94
B. Dzielnica (osiedle)	98
5. Klasyfikacja zadań rady gminy	99
A. Kompetencje ustrojowe i organizacyjne	100
B. Kompetencje gospodarczo-majątkowe	100
C. Kompetencje finansowe	102
D. Kompetencje administracyjne	102
E. Kompetencje lokalno-porządkowe	103
F. Nadawanie honorowego obywatelstwa gminy	103
G. Stanowienie aktów prawa miejscowego	103
H. Kompetencje kontrolne i nadzorcze	103
I. Kompetencje procesowe	104

Rozdział piąty

Ustrój powiatu	105
1. Koncepcja powiatu samorządowego	105
2. Formy demokracji bezpośredniej	107
A. Konsultacje	107
B. Wybory	107
C. Referendum powiatowe	108
3. Organy powiatu	109
A. Rada powiatu	109
Status prawny radnego	111
Organizacja wewnętrzna rady powiatu	112
B. Zarząd powiatu	114
Starosta	116
Sekretarz i skarbnik powiatu	118

Starostwo powiatowe.....	119
Jednostki organizacyjne powiatu, powiatowe służby, inspekcje i straże.....	120
Rozdział szósty	
Miasto na prawach powiatu.....	123
Struktura organizacyjna miasta na prawach powiatu.....	123
1. Uwagi ogólne.....	123
2. Koncepcja miasta na prawach powiatu.....	127
Upodmiotowienie miasta na prawach powiatu	127
Osobowość prawna.....	127
Zadania miasta na prawach powiatu	128
Statut.....	133
Nadzór.....	134
Formy demokracji bezpośredniej.....	134
Organy miasta na prawach powiatu.....	134
A. Rada miasta na prawach powiatu.....	134
Zadania rady miejskiej.....	136
Tryb podejmowania uchwał	138
Status prawny radnego.....	139
Prezydent miasta na prawach powiatu	139
Urząd miejski.....	142
Inne jednostki organizacyjne.....	142
Jednostki pomocnicze miasta na prawach powiatu	143
Formy współdziałania miasta na prawach powiatu.....	143
Rozdział siódmy	
Struktura organizacyjna województwa samorządowego	145
1. Region samorządowy.....	145
2. Pojęcie regionu.....	145
3. Europejska Karta Samorządu Regionalnego (EKSR)	148
4. Region w ujęciu Unii Europejskiej.....	152
5. Koncepcja województwa samorządowego.....	154
6. Formy demokracji bezpośredniej.....	159
7. Organy samorządu województwa.....	160
A. Sejmik województwa.....	161
Organizacja wewnętrzna sejmiku województwa	163
Pozycja prawna radnego	165
B. Zarząd województwa	166
Marszałek województwa.....	168
Skarbnik województwa	169
8. Administracja zespolona.....	169
Rozdział ósmy	
Zasada jawności i dostęp do informacji publicznej	171
1. Jawność działania władz publicznych i dostęp do informacji publicznej w prawie międzynarodowym.....	171
2. Prawo do informacji w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.....	175

3. Zasada jawności w ustawie o dostępie do informacji publicznej.....	177
A. Pojęcie informacji publicznej.....	178
Informacje szczególne podlegające udostępnieniu	183
B. Podmioty zobowiązane do udostępniania informacji publicznej	183
C. Formy udostępniania informacji publicznej	185
D. Ograniczenia jawności działania władz publicznych	190
E. Środki prawne służące w razie odmowy udzielenia informacji publicznej	191
4. Zasada jawności działania organów samorządu terytorialnego.....	192
A. Reguły ogólne.....	192
B. Zasada jawności podejmowania uchwał.....	193
C. Jawność gospodarki finansowej.....	194
D. Jawność aktów prawa miejscowego	195
E. Oświadczenia majątkowe	196
5. Uwagi końcowe.....	197

Rozdział dziewiąty

Pracownicy samorządowi	198
1. Pojęcie pracownika i pracodawcy samorządowego.....	198
2. Rodzaje stosunków pracy pracowników samorządowych oraz nawiązanie stosunku pracy w samorządzie terytorialnym	204
3. Dobór kandydatów do pracy w jednostkach samorządowych	211
4. Zmiana stosunku pracy pracownika samorządowego	216
5. Zawieszenie stosunku pracy pracownika samorządowego	217
6. Rozwiązanie i wygaśnięcie stosunku pracy pracownika samorządowego	218
7. Obowiązki pracownika samorządowego	221
8. Uprawnienia pracownika samorządowego.....	224

Rozdział dziesiąty

Ograniczenia antykorupcyjne dotyczące funkcjonariuszy samorządowych	230
1. Wprowadzenie	230
2. Przyczyny korupcji	232
3. Przepisy antykorupcyjne w samorządzie terytorialnym	234
4. Ograniczenia dotyczące radnych	235
A. Zakaz łączenia mandatu radnego z innymi funkcjami.....	235
B. Zakaz zawierania umów z radnymi.....	236
C. Zakaz podważania zaufania wyborców i nadużywania sprawowanej funkcji.....	237
D. Ograniczenia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej	237
E. Zakaz uczestniczenia we władzach spółek handlowych.....	241
F. Zakaz posiadania akcji lub udziałów	241
G. Wyłączenie z głosowania w sprawie dotyczącej interesu prawnego radnego	241
5. Ograniczenia dotyczące pozostałych funkcjonariuszy samorządowych	243
A. Zakazy wynikające z ustawy antykorupcyjnej.....	243
B. Zakazy wynikające z ustaw samorządowych.....	246
C. Zakazy i ograniczenia wynikające z ustawy o pracownikach samorządowych.....	248

6. Instrumenty służące ocenie i kontroli funkcjonariuszy samorządowych	249
A. Oświadczenia majątkowe	250
B. Inne oświadczenia	254
C. Rejestr korzyści.....	256

Rozdział jedenasty

Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego	258
1. Związki międzygminne i związki powiatów	258
A. Organizacja związku.....	262
B. Kompetencje organów związku.....	264
Mienie związku	265
2. Stowarzyszenia gmin, powiatów i województw	266
3. Porozumienia	269
4. Partnerstwo publiczno-prywatne.....	271
5. Kontrakt wojewódzki	272

Rozdział dwunasty

Zadania samorządu terytorialnego.....	274
1. Podział zadań samorządu	274
2. Zadania własne.....	275
3. Zasada monizmu zadaniowego.....	276
4. Koncepcja podziału zadań samorządu we współczesnym ustawodawstwie polskim.....	277
A. Gmina	279
B. Powiat	281
C. Województwo.....	285

Rozdział trzynasty

Akty prawa miejscowego samorządu terytorialnego.....	289
1. Pojęcie prawa miejscowego	289
2. Miejsce aktów prawa miejscowego w hierarchii źródeł prawa.....	294
3. Rodzaje aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego	298
4. Akty normatywne stanowione przez organy samorządu terytorialnego	301
A. Gminne akty prawa miejscowego	301
B. Akty prawa miejscowego stanowione przez powiat.....	308
C. Akty prawa miejscowego stanowione przez województwo.....	314
D. Hierarchia aktów prawa miejscowego samorządu terytorialnego.....	315
5. Procedura uchwałodawcza	317
A. Przygotowanie projektu uchwały.....	317
B. Postępowanie z projektem uchwały na sesji rady (sejmiku).....	318
C. Promulgacja i wejście uchwały w życie	319

Rozdział czternasty

Dochody jednostek samorządu terytorialnego	322
1. Pojęcie dochodów jednostek samorządu terytorialnego i ich klasyfikacja	322
A. Źródła dochodów gminy.....	324
B. Zasady ustalania i gromadzenia dochodów	326
C. Kompetencje gminy w zakresie kształtowania dochodów własnych	327

2. Ustalanie stawek podatków i wysokości opłat lokalnych oraz udzielanie ulg i zwolnień	327
3. Samoopodatkowanie mieszkańców	329
4. Pozyskiwanie środków o charakterze zwrotnym (przychodów)	330
5. Uzyskiwanie dochodów z gospodarowania mieniem	332
6. Ustalanie opłat i cen za usługi związane z eksploatacją obiektów i urządzeń użyteczności publicznej	333
7. Subwencja ogólna	334
A. Część oświatowa subwencji ogólnej	334
B. Część wyrównawcza subwencji ogólnej	335
C. Część równoważąca subwencji ogólnej	335
8. Podatki lokalne	336
A. Podatek od nieruchomości	336
B. Podatek od środków transportowych	337
C. Podatek rolny	338
D. Podatek leśny	339
E. Karta podatkowa	340
F. Podatek od spadków i darowizn	341
G. Podatek od czynności cywilnoprawnych	342
9. Opłaty lokalne	343
A. Opłata targowa	343
B. Opłata miejscowa i uzdrowiskowa	344
C. Opłata skarbowa	345
D. Opłata z tytułu posiadania psów	346
E. Opłata adiacencka	347
F. Opłata eksploatacyjna	348
10. Zmiany w systemie finansowania jednostek samorządu terytorialnego wprowadzone ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego	348

Rozdział piętnasty

Mienie gmin, powiatów i województw samorządowych	350
1. Pojęcie mienia samorządowego	350
2. Pochodzenie mienia gminnego	356
A. Przejęcie mienia	356
B. Nabycie mienia	360
3. Pochodzenie mienia powiatów i województw samorządowych	362
4. Zarządzanie mieniem samorządowym	368
A. Pojęcie zarządzania mieniem samorządowym	368
B. Zasady zarządzania mieniem samorządowym	369
Zasada samodzielności	369
Zasada szczególnej staranności	373
5. Oświadczenia woli	374
6. Działalność gospodarcza jednostek samorządu terytorialnego	375
A. Pojęcie działalności gospodarczej	375
B. Formy prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd terytorialny	378

Komunalny zakład budżetowy	378
Spółki prawa handlowego	380
Powierzenie zadań z zakresu gospodarki komunalnej	382
Formy szczególne	384
C. Uwagi końcowe	385

Rozdział szesnasty

Nadzór nad samorządem terytorialnym	387
1. Cele, funkcje i kryteria nadzoru	387
A. Cele nadzoru	387
B. Funkcje nadzoru	389
Funkcja strzeżenia prawa	389
Funkcja ochronna i wspierająca	389
C. Kryteria nadzoru	390
2. Organy nadzoru nad działalnością samorządu terytorialnego	392
A. Struktura organów nadzorczych w Polsce międzywojennej	392
B. Modele strukturalne nadzoru w krajach Europy Zachodniej	395
C. Współczesna polska struktura nadzoru	397
3. Środki nadzoru	401
A. Środki informacyjno-doradcze	401
B. Środki korygujące	404
Zatwierdzenie, uzgodnienie, zaopiniowanie	404
C. Wstrzymanie wykonania uchwały	405
D. Stwierdzenie nieważności	406
E. Wykonalność a prawomocność rozstrzygnięć nadzorczych	409
F. Zarządzenie zastępcze	412
G. Środki personalne	414
H. Nadzór nad wykonywaniem zadań zleconych	416
I. Wstrzymanie wykonania uchwały (zarządzenia)	417
J. Uchylenie uchwały i wydanie zarządzenia zastępczego	417
K. Sądowa kontrola rozstrzygnięć nadzorczych	418